

DE LINGVIS ORIENTALIBVS
DEQVE
RE ANTIQVITATIS LITTERARIA
THESES, ATQVE EXERCITATIONES
QUAS
PVBLICO TENTAMINI OFFERT
IOACHIMUS BERGON ET NAVARRO,
Phil. Mag.

IN ACADEMIA VALENTINA,
DIE 29 MENSIS *Iulii* ANN. MDCCCLXXXVI.
ADERIT

D. D. PASCHASIVS VINCENTIVS LLANSOLA,
Phil. Mag. atque olim Prof. S. Theol. Doct. Praep. et
Canon. Caudij. Metrop. Val. Eccles. Sub-Sacrist. et Ma-
gist. et in Acad. Val. Cath. Ling. Hebr. olim Prof.

PALENTIAE
APUD BENEDICTUM MONFORT.
Anno 1786.

ILLVSTRISSIMO. DOMINO
D. FRANCISCO. PEREZ. BAYER
REG. INSIGNISQ. ORDIN. CAROLI. III.
A. SANCTIORIB. REG. CONS. ET. CVB.
ARCHIDIAC. ET. CANONIC. VAL.
REGIAE. MATRITENS. BIBLIOTH.
PRAEFECTO
AMOEN. MVSAR. AMOR. AC. DELICHS
SEVERIOR. PATRONO. ATQ. PATRI
ORIENTAL. PRINCIP. AC. DVCI
STVDIORVM. LAVDE
RERVVM. GESTARVM. GLORIA
DIGNITATVM. AMPLITVDINE
QVA. LATE. PATET. ORBIS
SVPRA. QVAM. DICI. POSSIT
CELEBRATISSIMO
REGIAE. PROLIS. INSTITVTIONE
FAVSTO. HISPAN. OMINE
SVSCEPTA
DE. REGE. SVO. DEQVE. SVA. GENTE
OPTIME. MERITO
QVI
IN. ORIENT. MINERV. SINV. ET. CONTVB.

R. 108017

AB. INEVNTE. AETATE
ALTVS. ATQVE. EDVCATVS
OMN. FERE. LINGVAR. COGNITIONE
POLLENS. POTENSQVE
ASIATICAS. DIVITIAS
IN. ORAS. QVOND. NOSTR. ADVECTAS
OBLIVIONE. POSTEA
NON. MINVS. QVAM. RVDERIBVS
SEPVLTAS
HERCVL. LABORE. ORPHEAQ. INDVST.
VELVT. AB. INFERIS
REVOCARE. COEPIT
OPVS
DIV. VOTIS. EXPETITVM
FRVSTRA. SAEPE. TENTATVM
VN. TAMEN
HISPANO. HEROI
COELITVS. CONCESSVM
QVI
PHOENIC. CARACTERES. ATQ. SERM.
E. PROFVNDSIM. VETVSTAT. PVTEIS
ERVENS
ET. HEBRAEO-SAMARITANOS. NVMO

SCRIPTIS. CEDRO. DIGNIS
IN. REIPVB. LITTERARIAE. LVMEN
ADDVCENS
AD. IMMORTALE. OPVS
VIAM. PRAEMVNIVIT
HISPANISQVE. SVIS
AD. ASIATICOS. THESAVROS
INTRA. DOMESTICOS. PARIETES
FATO. RECONDITOS
PRAEVIA. LINGVARVM. PERITIA
EFFODIENDOS
FACEM. PRAETVLIT
QVO
EXTERARVM. GENTIVM. STVPORE
HANC
QVAE. HACTENVS. DEFVIT
IBERICAE. LITTERATVRAE
GLORIAM. PARAT
TANTO. HVIC. VIRO
PATRIAE. SPLENDORI. MAXIMO
AC. BENEFACTORI. MVNIFICO
STVDIORVM. AMPLISSIM. MAECENATI
CONCIVI. OPTIMO

IOACHIM BERGON ET NAVARRO
HUMANITATIS AC. BENEVOLENTIAE
IN. SE
HAVD. IMMENOR
IPSIVS. STVDIA
PRO. HARVM. LITTER. INSTAVRAT.
AEMVLATVS
HAS. DE. ORIENTALIBVS. DIALECTIS
DEQVE. RE. ANTIQVIT. LITTERARIA
EXERCITATIONES
IN. AET. DEVOT. ANIM. MONVM.
D. D.

(1)

DESCRIPTIONIS ORIGINE,
ATQUE APVD VNIIVERSAS GENTES
PRIMAeva PROPAGATIONE.

Paradoxo simile fortasse videbiter in tanta litterarum paleographicatum face veterum crannibem reponere, signa verborum verbis ipsis coeva praedicare, atque scribendi originem ab ipso primo-Parente repetere. (1) Id nihilominus lobenter facio, atque prouincio. Non tamen (2) licetico amiles Gemaricorum revocabo rugas, qui litterarum primigenios characteres, aut Adamo cogitanti perfringunt, aut Angelo revelanti confingunt. Vtrumque explodimus. Hieroglyphicorum tantum eadem cum hominum genere incubabula fuisse adserimus. (3) Neque opus ad id fuit divino extra ordinem auxiliari lumine; scilicet superque erat oculos percellens, mente illustrans natura. Haec fuit igitur prior scriptoris Epoche. (4) Successit altera, quae Semideum (si quis unquam) sofit, vidit pro rerum signis signa sonorum, atque pro characteribus finem habituens numerum, simplicissima delineamenta concepit, quibus infinita possent emuniciari. Tamen unica observatione omnia litterarum elementa excoigitata fuisse puto, unumque ipsorum artificem.

(5) Sexdecim illa esse quo ab initio extiterit, certidico.

(6) Quas vero vocales appellant litteras recentioria officia

A

(2)

nae fuisse suadet totius vetustatis silentium. (7) A Hieroglyphicis denique desumtos esse primaevos illos characteres non dubito.

(8) Ergo non unius Alphabetum, sed plura transcripta prioris exemplo fuerunt? Non obsto. (9) Abeant igitur in malum crucem vesana illa Thalmudistarum deliramenta, atque mysteriosae characterum suorum interpretations. (10) Procul a nobis sint supputationes Geometricae, nedium Astrologica illa sui Alphabeti progenies. Quid plura? (11) Fictilia est aut incerta saltem singularium characterum figurata significatio. (12) Nisi enim me fallit animus, id unum de his omnibus pronuntiare possumus, non temere prorsus excogitatas figurae litterarum esse, sed vagam tamen ipsi, et nunquam unicam similitudinem remansisse. Hinc tanta in ipsis interpretandis varietas, tot riae, tanta phalacteriorum dilaceratio. (13) Sed ut ad illatum adinventionem redeam, quandonam (inquires) signa ista proxima verborum lucem hominum aspexere? Antediluvianam fuisse censeo eorum originem. (14) Quenam vero illa fuerint, aut num aliqua ex ipsis quae extant prius illam formam retineant, incertum omnino. Vaticina enim Alphabeta, quid aliud sunt quam vigilantium sonnia, aut mendacia in Vestras sacratio reposita?

(15) Ergo iam obtinente litterarum usu, universali cataclysmo castigatos est hominum fastos, atque libido, cumque ceteris beneficis ingenii monumentis diversa co- usque excopitata Alphabeta perire. Quod Noache familiare fuerat (ut suspicor) reliquum sicut posteritati suae. En tibi novum fortasse systema Palaeographicum, unde

(3)

paradoxum aliud modo consurget, quod tamen nonnulli attulit huius, ut e tanta vetustatis caligine Deo auspice emergetem.

Quum ad renascentis mundi primordia devenient, atque unum iam Alphabetum alteri humani generis Parenti tributum, nova Epoche exsurgit, unde literarum quae extant repetatur exordium. Habes tibi. (16) Ab illis qui cum Noache naufragium evaserant characteribus sumere originem quotquot Hebraici dicti sunt, et quotquot ab Hebraicis desumtos fuisse deprehensum est. (17) Sed enim fuit quaerandi filiorum Noachi propago, quae vel genio indulgens, vel barbarie, oblita parentum simpliciori scriptura hieroglyphica revocavit; quas inter gentes (18) AEgyptios, Sannenses, et Indos numerare possumus. Fecit id scribendi usus longe rarissimus, popolorumque semper peregrinationem, immo et inter se dissidentium consumendos. (19) AEgyptii vero utpote prae ceteris gentibus longe latreque dispersis perpoliti, facilius morem priorem assunserunt, entis ex suis ipsorum symbolis elementis litterarum. (20) Quod ut fieri fuit, barbarae relique gentes, vel ab AEgyptiis characteres mutuati sunt, vel novos ex symbolis suis confinxerunt. Quare (at) non

vel novos ex symbolis suis confinxerunt. Quare (at) non

video tamquam fabulosa traducenda est Anil sententia, ve-

staque Hispanorum traditio, qui a tempore Nihi literas

se habuisse iactabant.

En tibi utrasque scriptae erigo, duasque cha-

racterum propagines.

A 2

(4)

DE PRIORE CHARACTERVM SVRCVLO.

Dum nostro systemati conformando incumbimus, quae-
dam prius veluti ipsius fundamenta statuta volumus. (21)
Incera profecto petunt qui ex gentium quantumvis cultarum traditionibus occultissima vetustatis arcana rimari
student. (23) Neque minus oleum, et operam sorti com-
mittunt, qui ex etymologiae populorum, ipsorum origi-
nem, atque Epochas demonstrativo calculo videntur complecti. (24) Eundem in modum vanum opus vanusque
eorum labor, qui Idololatriae fundamenta in onomastico Deorum systematicate se inventuros esse putant. (25) Cer-
tum quoque est (ut proprius ad rem accedamus) tot
fuisse vicissitudines sicut gentium, ita et literarum, ut
merito censeant Viri clarissimi, a nemine cuiusvis aetatis
characteres, nisi data pro singulis quibusque opera posse
perspici. Quis ergo ex dissimilitudine characterum, post
tot annorum revolutiones, successivam ipsorum progeniem
diffitebitur?

Hoc posito, AEgyptiarum literas quasdam primaevas
fuisse puto, ex ipsis (26) symbolis suis immediate depon-
tas, et aliarum multarum veluti matrices. (27) Contigit id,
ut arbitror, non multo post Noachidarum divisionem,
atque propagationem. (28) Recentiori vero aetate reli-
cis paucis illis verborum signis populati, et communis
usui, hieroglyphicorum significatio, veluti altera arcana
disciplina, Sacerdotum, atque Primorum fidei fuit conser-
vata. (29) Non unicum fuit AEgyptiacum Alphabetum.

(5)

(30) Si ab illo alla numero plurima originem suam tra-
xiisse dicas, non repugnabo: quaenam vero illa (31), te-
mpera pronuntiare. (31) Graecis solmn characteribus or-
tum AEgyptiacum lubenter adsero. (32) Haud aegre ta-
men dixerim, vel initio iam AEgyptiacarum quarundam
literarum inventores aliquid a primaevi Phoenicum sum-
sisse litteris, vel alias secum AEgyptios invenisse in
Phoeniciam, vel Cadmum ex Phoenicum consuetudine
aliquid ex ipsis proprie characterum constructioni ad-
miscesse; que sensu, et a Samaritano Alphabeto Pelas-
gicum enatum esse concedam.

(33) Graeci igitur primigenii characteres sexdecim fue-
runt. (34) Quod quum adstruerit, Cadmo Phoenici fratre
gloriam illam quam tota illi adseruit antiquitas denegare non ausim. (35) Immo vero suspicor, nomina insi-
nita illa quibus harum literarum institutor significatur, vel
eundem Cadmum denotare, vel commentitii esse. (37) Quanta
veo caligines apud AEthnicos Scriptores affusae
sunt cognitoni veteris, ipsorum numquam ad concordiam
revocandas sententiae praedicant de recentiorum char-
acterum insitatore. Quare, sive Palamedem, sive Epi-
charmannum, sive Euclidem, sive Simonidem dicas, sed u-
num arbitror, primum exegitatas fuisse literas aspiratas
ꝝ x ꝑ, (38) tum duplices ꝑ Ꝓ, demum vocales longas
ꝝ et ꝑ; litterae autem T qui Cadmaceam Epochem tribuere
refugient vehementer errant. (39) Lex ipsamet analogiae
postulat, ut singularis singulis Auctores pertinbam, atque
Scriptores veteres lucili pede in hisce definitiis innoxios
exploram. (40) Quid vero de Z? Cadmacea non fuit,

(6)

adeoque optime duplii sono profertur. (41) Errant profecto qui a Roman. Imperatorum aevos repetunt litteram C; tamen recentior est, ni fallor, forma altera Z. (42) Verum est denique, quod nonnulli memorias trahiderunt, Atticam non nisi post integrum saeculum, recentiores excipiente litteras, habesque proinde, cur Attici characteres τὸν παλαιὸν cognomine donarentur.

(43) A Graeciis litteris ortum traxerunt Latinae, Pelagiis, ut fama fuit, coloniam adspontantibus. (44) Inde transnigravere ad Etruscos. (45) Qui tamen ipsas in propriis, ut dicunt, moren conformantes; minusculas postea quasdam Latinis mutuauit. (46) Errat Polybius qui Y, K, et Z Latinos characteres recentioribus adserit. (47) Novissimis potius Latinii Imperii temporibus confictae censendae sunt G pro C, F pro V, vel pro Ph; X pro Ks, Q pro Ku, itemque, sed infelici eventu, Claudi amissima CD. (48) Denique Illyricum Alphabetum alterum eamdem cum Latino sortitum est originem, (49) atque a Latino quotquot fero characteres per Europam obiunent, utrumque atque progeniem traxerunt.

DE ALTERA CHARACTERVM PROPAGINE.

Antediluviana litterarum forma apud gentes quasdam permansit etiam post divisionem humani generis. Atque haec ipsa est a qua prosiliere Alphabetata numero plurimat (50) Samaritanum, (51) Phoenicum, atque Punicum, (52) Chaldaicum, (53) Syriacum, (54) Arameum, atque (55) ex Barthelemiti observationibus liquet, Palmyren-

(7)

cum. (56) Quodnam vero illud fuerit primaevum, Noachio, filiiisque suis familiarie, quis nisi insano concitatus divinandi oestro conlicere audebit? (57) Dum horum autem vetustas inquiratur, Arabi, atque Syriaci novitate extra omnem dubitationem aleam constituta, Palmyretaci ignota Epochæ, Phoenicioque charactere parum a Samaritanis discrepante, hunc inter, et vulgare Hebreorum quæstio tota agitur ultra citroque. (58) Quam ut dirimamus, arque ab quo Iove iudicium fiat, plura prius dilucidanda, et constituenda sunt. Ac primo quidem Samaritanum, et Chaldaicum Alphabeta unum idemque Mosis tempore fuisse censeo. (59) Verum Eupolemus, et Artabanus, qui Moysi literarum inventionem adtribuerunt risu potius exculpi quam refelli debent. (60) Deinde vero characteres illi pristinam apud Chaldaeos exercentes formam poliforem alteram et concinnam, qua nunc sedis exhibent, assumere. (61) In Hebreorum autem populo sacri illi digitio Dei consecrati obtinuerunt ad Babyloniam usque transmigrationem. (62) Hoc tamen longo annorum curiculo ipsos illus nonnulli a veteri typo, et figura delixerisse, haud temere conicio. (63) Itaque 17 illæ quæ ex Samaritanis numis liquent litteræ primigeniae sunt, (64) atque post redditum a captivitate ex Chaldaeorum disciplinis adscita δ. (65) Samaritani vero quoniam insuper peregrinos characteres etiam ante Templi excidiū civitate donarunt. (66) Liquet igitur Eadram pristinæ Bibliorum formas obliteratas reliquise, Assyriorumque usum facto suo firmare. (67) Liquet etiam manus omnes, vel siclos, quæcumque Assyriis characteribus insigniti profundunt tam-

quam Iudicum aut Régum aditare cest , adulterinos esse. (68) Illo itaque Hebraicæ ac Samaritanæ scripturæ fato Chaldaica apud Iudeos obtinuit etiam tempore Domini adventus , neque cum Urbis Hierosolymitanæ ruderibus sepulta , sed Rabbinorum cura servata , et adorata ; usque ad nomenas. (69) Praedictæ autem a Thalmudicis DD. recentiore punctorum adinventione adaueta , immutata etiam , immo et corrupta est. Quocirca , quid in re impli- catissima censem , paucis exponam. (70) Ab initio literaturæ Hebraicarum fuisse aliquem vocalium usum , negare non ausim ; quinam vero ille fuerit prorsus nescio. (71) In illis tamen N N N ' Y constituisse , aut ipsis saltē adfuisse coniunctum somum aliquem quantumvis imperf ectum , suspicor. (72) Nihilominus vulgatum Maselefii systema , (73) nec non Frereti , qui pro Dialectorum diversitate puncta excogitata censuit , sententiam , procul a nobis esse iubeo , ne forsan pro Numino larvam complectamur. Quia etiam nec desunt alia lectionis adminicula , quæ loco habito exponam. (74) Iam vero , quo auctore , quove tempore puncta illa admixta sunt , incertum omnino , atque Tournoutius , qui ex Regis M. S. pro illo rum a saeculo tertio antiquitate rem confectam putat futurum sibi sponte fecit. Iam vero neque a saeculo et quatinus illud litterariae Républicæ luxisse , certo centius arbitror.

(75) Hebraico , vel Samaritano characteri similior aliud non est Phoenicio , neque qui graviora (76) vetustatis argumenta præ se ferat. (77) Ab illo Punicus est sive Carthaginensis , sicut structuræ Iudeos fidem facit humorum

ope , qui literaturæ bono in Afrikanis , Siculis , Melitensibus , atque Hispaniensibus oris quotidie effodiuntur. (78) Verum vanus saepè in ipsis interpretandis Pellerini , Svinthonis , Barthelensis , summorum Virorum , labor quid corrumpani annorum vicissitudines testatur , sed Phœnices quoque aliquid e Libicis vetustis characteribus usurpassæ , soncire iubent. Faxis Deus ut Cl. Baieri , qui ad hanc provinciam capessendam viam labore munivit , exemplo que suo faces accedit , vestigia sectentur Hispani nostri , eritisque Phœnicis vetustis monumentis in oris nostris sepultis , ad Cadmeacum litterarum originem gloriose et ignoto haec tenet itineri perveniant.

(79) Syriacæ litteræ non admodum vetustas esse lit dico ; sed ante I. C. tempora diu iam obtinuisse. (80) Puncta illa quæ pro diverso situ diversarent vocaliam vicem gerunt litteris ipsa coæva non sunt , sed Apostolicæ tamquam temporibus paulo recentiora. (81) Graecarum vocalium usus originem quamvis a Leone X. Pont. Max. repeatant nonnulli , saeculo tamquam Ecclesiae IX. recentiora sunt.

(82) Si Arabum nomine populos intelligis , qui quas nun illi obtinent regiones quovis tempore incoluerunt , antiquissimum , et nunc forsan ignorantia scribendi usum fuisse apud ipsos , dicas velim. (83) Verum si de Arabum Muhammedianorum gente , ac progenie sermo sit , syriorum Alphabetum a Syriaco enatum , hanc absurdè putat Lactatius. (48) Non tamen unum idemque fuit ab inveniabili ; sed rede admodum circa Mahumeti Epochem , tum aliquantulum concircum , denunciari a saeculo AE. V. X. novo splendore donatum.

(10)

DE LINGVIS GENERATIM,
ET ARYMQVS ORIGINB.

(85) **Q**ui loquela nescio quam ingenitam hominibus naturae dixerunt linae potius sonos quam modulatas certa lego certaque significacione voces videntur intellexisse. (86) Indidit Deus primo homini, sicut et cognitionem rerum, ita et loquutionem. (87) Neque tamen putandum est, quotquot postea pro singulis quibusque rebus verba extiterunt, divinitus initio iam fuisse tradita; immo vero Adamum ex infusa quorundam verborum, veluti simplici, ac primigenia cognitione, creaturis omnibus quarum notio quasi composita in mente gignitur congrua iudicisse vocabula, certissimum est. (88) Quenam vero lingua illa fuit homini ipsi coeva, divina, et simplicissima, qua ipse imperio dictoque suo universa animantia conyepire conspexit? Hebraica profecto. (89) Verum qui hanc ipsam prout Mosi familiaris fuit integrum libibatamque ab Adamo servatam esse propugnant, Divinam Omnipotentiam ad inianam usque deducta volunt. (90) Satius est si dicamus, etiam ante diluvium aliiquid primaevae simplicitatis amisisse, praecipue tamen in Noachi progenitoribus manusse custoditam. (91) Post cataclysmum ad Babelicam usque aedificationem, nulla primaevae loquela corruptio facta fuit, quae sensus communis intelligentiam retardaret. Dialetos tamen aliquas enata sunt esse, gravissimis momentis coniicio. (92) Temere omnis

(11)

Scripturæ verba ad brevnam prophani iudicij revocat, et eludit Fimicebas, quam in campo Sennar non verborum, sed animorum scissionem factam fuisse praedicat. (93) Nihil nos cogit ut 72 linguas exinde profectas arbitremur. (94) Heber Turris aedificationi non adfuit, immo neque ipse solas insanam cogitationem detestatus est. (95) Quare iure merito in familia ipsius, primogenitam linguan servatam esse censemus. (96) Igitar plurimæ in confusione gentium linguae natae fuere, omnes inter se origine, atque natura diversæ. Post tantum vero saeculorum tractum, qui fieri potest, ut ex iis quæ in meridionalibus Africæ oris, in glacialibus regionibus, in orientali Hemisphaerii nostri termino, in latissimis Antipodum tracibus obtinent, calculo primigenias teneamus atque numeremus? Illas tamen, quæ nullam in reliquis originem habuisse dicuntur, ideoque a confusione Babelica recta descendentes, notas faciam. (97) AEgyptiaca a Mesrâni filio Cham. (98) Illyrica a Thyras nepote Iaphet. (99) Germanica ab Astene filio Iaphet, vel a Tuiscone Semini pronepote. (100) Graeca a Iavan filio Iaphet. (101) Latina incertæ originis. Aliæ quoque non desant de quibus idem dicunt Scriptores; dicunt inquam non probant: quare nec eorum sententias subscribimus. De Dialectis ab illis quasi genitis, vel eadem incertitudo liquet, vel certior est eorum origo, quam ut Theses, vel demonstrationes expostulet.

B 2

DE HEBRAICA LINGVA, EI QVE AFFINIBVS.

(102) Primaeva illa lingua cum Noachi familia ab orienti aquarum gurgite servata, et in confusione gentium sarta teatque custodita Israelitarum progenitoribus ipsique deinde genti familiaris fuit. (103) Hebraicae nomen soritae sunt, et natio, et lingua: qui causam anxie servatafuerit, an ab *baber* an ab *keber*, geras querantur. (104) Mysteria quidem characterum. Rabbinica risu explicitus, verum linguae simplicitatem, atque congruam significacionem verborum nemo sanas mentis inficias ibit. (105) Haec illa est qua Abraham usus fuit etiam *alieni labii* populo circumdatu. (106) Haec etiam in terra Gesen obtinuit apud posteros Iacob, dum universa Aegyptiorum natio peregrinam loquaciam usurparet. (107) Haec apud Hebreos constantissime permanxit, quandiu permansit respublica Hebreorum. (108) Porro quanvis ab Hebreis usque ad Mosem quodam omnium rerum fato non nihil collapsam fuisse non negem, a Mose nihilominus ad Babyloniam usque transmigrationem integrum traducant fuisse, pro certo habeo. (109) Arque illa denique præca loquutio non in filiis tantum Iuda, et Benjamin, sed in universa terra Israel, qua late patet, obtinuit. (110) Post reditum e captivitate non penitus fuit oblitterata, sed apud Legis-peritos saltem atque Doctores persistit. (111) Veram statim ac alienae dominationi subdit caeperunt esse Iudei, atque præca statura pertulsi, aliena in consortium adscire, quod quidem forsitan contigit non in multo post

reditum, vetustæ loquelaæ usus simul eam in ornem simpliciter, illicet perit.

(112) Hebraicam lingua ab ipsa sui origine scissiones passam fuisse, supra diximus. Verum et id post diluvium contigisse, modo constitutas. (113) Immo et Dialectos eius nihil cum confusione Babelica consumata habuisse iudicamus. (114) Sed tamen quae ante divisionem gentium vix a genitice sua diversae fuerint, postmodum quasi degeneres factæ sunt. Accingatur igitur, et ad affines illas primigenias linguae Dialectos properemus.

(115) Inmerito Phoeniciae, vel Cananeæ linguae vetustas præ reliquis ab Hebraica ortis extollitur. (116) Namque et gens et loqua in Esau Idumeorum Parente haberunt inembula. (117) Ea tamen est quae maiorem eam primaeva illa lingua similitudinem custodivit, donec advenientibus Israëlitis una eademque cum matre sua consurrexit. (118) Tamen Tyri, ac Sidonis incolas veterum Cananaeorum progeniem ab Israelitarum commercio se iunctos, ac peregrinarum gentium consortio deditos, et patriam loquutionem servasse, et peregrinum aliquid ipsi admiscerisse, non dubito. (119) Phoenicum loqua una cum genti colonia ad Africanas oras translata fuit. (120) Temporibus autem quae I. C. Nativitatem praecesserunt corruptissima evaserat. (121) Nihilominus pristinæ loquutionis studio poliores saltem Carthaginensium gentes incubuisse, evincunt locupletissima monumenta. (122) Tandem saeculo Eccl. IV. vixiam illius remanserant vestigia.

(123) Secundum affinitatem locum, vetustate primum, tenet profecta lingua Chaldaeorum. (124) Quamvis initium ignotum, eam tamen a divisione gentium extitisse crediderim. (125) Si illi qui antediluvianam pronuntiant monimenta producent antediluviana, causa dicta erit; interea neganti sententias calculo nostro subscrivimus. (126) Ipsa Babyloniam pro sede habuit, atque (127) Persas etiam Medosque viatores sua dominationi subiecit. (128) Dumque Graecae linguae cum Alexandro Orbeum universum subjugandi concessit, (129) Tartaris peregrinae longelae populis characteres impetuavit.

(130) Arabicae linguae parentem vetustate locum tribuumus cum Chaldaica, (131) alterum vero si de ipsis cum Hebraica affinitatem loquamus. (132) Mirum autem est, spatio trium fere annorum milium, loquelam susque deque iactatam, barbararum gentium incursionibus saepe concussam, populorum vagantim consuetudine agitatam atque transvectam, peregrinis loqueli saepe commixtam pristinam nunquam indolem effuisse, atque adeo originis sua integra custodisse vestigia. (133) Fattendum est tamen, cultiorem filiam aevis novissimis apud doctores solum remanere, atque popularem inter ac literariam linguam, et constructione grammatica, et ipsa significacione quanta diversitas intersit, propria experientia didicimus.

(134) Ab Hebraica lingua orta quoque fuit AEthiopica. (135) Et quia huius Epoca ignota est usq[ue] m[od]i, nota veteri genti vetustas, simul illam cum Arabica ortam fuisse censeo.

(136) Recensior est Samaritanæ loquutionis origo. (137) atque a Cuthaeorum in Israëlis terram colonia profecta. (138) A Chaldaica simili, atque ab Hebreis ortum dicit suum. (139) Et vetustior, et priscæ Hebraicæ proximior censenda est quam Syro-Chaldaica Dialectus. (140) Hac scriptam est Samaritanum Pentateuchum, cuius antiquitatem quem lacant reliquæ genti illius, sicum probi faciunt, non nobis.

(141) Syriaca lingua, et Syro-Chaldaea, non tempore invicem, sed loco, (142) et natura differenti. (143) Illa a Chaldaica, et Graeca progenita (145) Antiochiae, Commagenæ, et in viciniis tractabat (146) a tempore farsi Seleucidarum usque ad saecula Christiana viguit. (147) Ista orta ab Hebraea, Chaldaea, atque ipsa Syriaca (148) apud Iudaicam gentem eo ipso saeculorum carmine obtinuit. (149) Illa conscripta fuit antiquissima Bibliorum Antiochena translatio. (150) Haec Thargumim Onchelosi et Ionathanis, Matthæi Evangelium, ac Epistola Pauli Apóstoli ad Hebreos exarata fuerant. (151) Ipsam denique Christus Dominus, quem in terris agebat, ore suo decoravit, atque sermone vulgari vehit sanctam fecit.

Plura L. consulto praeteri, quum ab initio iam non dissertationem conteneret, sed Theses, easque Philologicas, serio constituerim; tum etiam quia nonnulla tenebriscoissima esse perspici, nec ridi anticipati mente etiam a sollicitissimi exposita Philologia. Quare, et dubiorum, et explicandorum loco, congruum fore duxi hasce subnectere.

C C. P P.

I. Quae de litterarum origine in aureo suo episculo assertiones profert Hugo Hermannus, propugno.
 II. Ill. mi Francisci Perezii Balerii de Numis Hebraeo-Samaritanis interpretationes et placita defendimus.
 III. Eiusdem de litteris, et sermone Phoenicum Dissertationem Regiae Hispanicae Sallustii translationi adserim adiungimus.

IV. Quae Bonifacius Pinettus in suo Italico opere de la lingua Ebraica e sul affini, Rabbinica, Caldaea, Syria, Samaritana, Phenicia, Arabică, Ethiopica, Amharica statuit, statuam, quae de singulorum Dialectorum diversitate explicat, explicabo.

V. Alphabetorum subsequentium characteres: Hebraici vulgaris, Rabbinici, Strongylli, et Mendaitici, Samaritani utriusque, Syriaci, Arabici, Palmyrenici, Phenicii, AEthiopici, utriusque Ilyrici, Armeni, et Gracel, tunc novi, tunc Cadmei, assignans uniculque singularem potestatem, dignoscam.

VI. Quae de vera, et genuina Graecorum literarum pronunciatione tractit Lanceletus in suis Graecas Lingue Institutionibus quae titulus: Nouvelle Methode pour apprendre facilement la Langue Greque, contenant, certos quoque tradimus et propagamus. Verum et coetarias tenticias assertores neque conjectari umbras, neque laruas complecti, plurimas demonstrabimus.

Vt vero in Dialectorum studio, affue Orientalis loquutionis intelligentia, quo omnis labor noster collimat, et quorum hactenus habita, non nisi vel praeclara sunt, vel ornamenti, candide prodam, quid proficerim: subsequendum librorum paginam quae sorte obtigerit, in Latinum sermonem transferam; tamque reddiam rationem Grammaticam, H. L. quae medicorem et loquelae indolla, et verborum constructionis, et uniuscunquam vocis intelligentiam notam faciat. Neque enim post plus et olei iessenti, et natae opera praeclissima illa me Enguarum adiuta penetravisse lacaverim. En tibi igitur librorum Elecbum.

EX GRAECIS.

Opera Homeri Epica.	Thucydidis Historica.
Pindari Lyrica.	Isocratis Oratoria.
Sophoclis Tragica.	Vetus et Novum Testamento.
Theocriti Boccolica.	

EX HEBRAICIS.

XXXVII. Qui extant Sacrorum Biblorum libri, hoc ordine.	
Pentateuchum Mosis.	Psalmi et Cant. Cant.
L. Iosue, Iudic, et Ruth.	Parabol. et Ecclesiastes.
I. et II. Samuelia.	Isaias.
I. et II. Regum.	Ieremias cum Baruch.
I. et II. Paralipom.	Ezechiel.
Esther et Job.	12. minoris Prophetae.

(18)

EX CHALDAICA PARAPHRASI.

Genesis.	Numeri.
Exodus.	Deuteronomium.
Leviticus.	

EX SYRIACA TRANSLATIONE.

Matthaeus.	Epist. Paul. ad Romanos.
Marcus.	I. et II. ad Corinthios.
Lucas.	Ad Galatas.
Iohannes.	Ad Ephesios.
Acta Apostolorum.	Ad Philippenses.

EX ARABICIS.

XXXVII. Lomani Skaplens Fabulae.

Atque hoc iuvenilis operis proprio marte suscepit et Inse-
quenti specimen, quo ad Sacrae Disciplinae, (in quam meum
binus) penetralia viam facimus, benigno DD. iudicio com-
mendamus.

Imprimatur.

Dominicus Maseris et Segarra

Unio. Pro-Ret.

P. Camarasa

Civis Reg.

imp. 52 - a/f